

Välkommen till Kinnekulle

Naturen är en plats att hämta kraft - och Kinnekulle är en fantastisk kraftkälla. Det blommande berget är rikt och om-växlande. Här finns alltid en grön vrå för dig som söker upplevelser, aktiviteter, glädje, frid eller tröst.

Men Kinnekulle är mer än så. Kinnekulle är också ett Natura 2000-område. Det betyder att Kinnekulle ingår i ett stort nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Stora delar av berget är också naturreservat. Där vill vi bevara, återställa och vårda värdefull natur. Det gör vi för djurens, växternas och människornas skull. Djuren och växterna får ett ovärderligt hem, samtidigt som vi människor får fina strövområden. Det går faktiskt att kombinera.

Starta vid Högkullen

I den här broschyren presenterar vi Kinnekulles olika ansikten och innebänare. Många av bergets godbitar kan du nå genom ett nät av vandringsleder. Kinnekulleleden, som är något av bergets pulsåder, är 45 km lång. Det finns också flera kortare slingor, som är markerade.

Vi rekommenderar att du börjar din dag vid Högkullen - som bjuder på en utomhusut-ställning om Kinnekulle.

Det går utmärkt att ta sig till Kinnkulle med kollektiva färdmedel. Tåg eller buss. Naturligtvis går det även att parkera en bil på de flesta platser, men tänk på att gårdsplaner inte är någon parkeringsplats.

Högt över havet

...och för dig som står på toppen av berget och undrar hur högt du är kan vi avslöja följande.

Du befinner dig 263 meter över Vänerns yta, men hela 307 meter över havet.

Du bjuds alldeles oavsett räknasätt på en vacker vy över landskapet.

Det västgötska alvaret

Du har säkert hört talas om Stora Alvaret på Öland. Typiskt för alvarmarker är ett mycket tunt jordlager på kalkberg. Växt- och djurlivet på alvaret är rikt, men livsvillkoren hårda. Här får allt levande stå ut med översvämningar, torka och näringsbrist.

Alvaret är naturligtvis mest förknippat med Öland och Gotland – och det är helt i sin ordning. Tre fjärdedelar av världens alvar- mark finns på de båda öarna i Östersjön.

Men också Västergötland bjuder på alvar. Vid Österplana hed finns det största alvaret på det svenska fastlandet.

Gräsmarker och stenmurar

Det västgötska alvaret avbryts ibland av frodigare gräsmarker, fuktängar och kärr.

Gräsmarker är också en typisk miljö för Kinnekulle. Vissa områden är helt öppna, medan andra bär spridda träd och buskar.

I det grå gränslandet berättar stenmurarna om människans mödosamma historia i området. Murar som en gång byggdes för att hindra betesdjuren – kor och får – att trampa in på åker och äng.

De värdefulla betesdjuren

Betesdjuren har en nyckelroll på Kinnekulle. Utan betesdjur växer markerna igen. Vi kan se det i stora delar av Sverige – hur det öppna landskapet sakta men säkert försvinner.

För blommorna kan betesdjuren vara skillnaden mellan liv och död. När får och kor tuggar sig genom landskapet hålls stora och dominerande växter i schack. Det ger i sin tur de små örterna en chans.

De betande djuren hjälper också blommornas spridning på traven genom att trampa upp jorden. Upptrampad jord är en utmärkt grogrund för nya frön.

En godispåse

För dig som njuter av det öppna landskapet är Kinnekulle en godispåse av möjligheter.

Vid Österplana hed och vall, Säten, Skagen, Törnsäter, Bestorp och Stora Salen kan du avnjuta några av de skönaste alvarmar- ker och gräsmarker som Västergötland har att erbjuda.

Och det vill inte säga lite.

I gammelekarnas rike

Kinnekulles västsida är ett av Europas vackraste och mest värdefulla ekområden. Här växer omkring 1500 grova ekar. Ändå är nog dagens bestånd av jätteträd bara en spillra av vad som fanns på Kinnekulle för ett par hundra år sedan.

Der är ont om ålderstigna ekar i Europa. Faktum är att en stor del av vår världsdels gammelekar återfinns inom Sveriges gränser. Att bevara ekhagarna på Kinnekulle är därför ett arbete av internationell betydelse.

Myllrande miljonstad

En gammal ek är en myllrande miljonstad. I ett enda träd finns det enorma mängder insekter, svampar och lavar. Inget annat svenskt träd är lika rikt på liv.

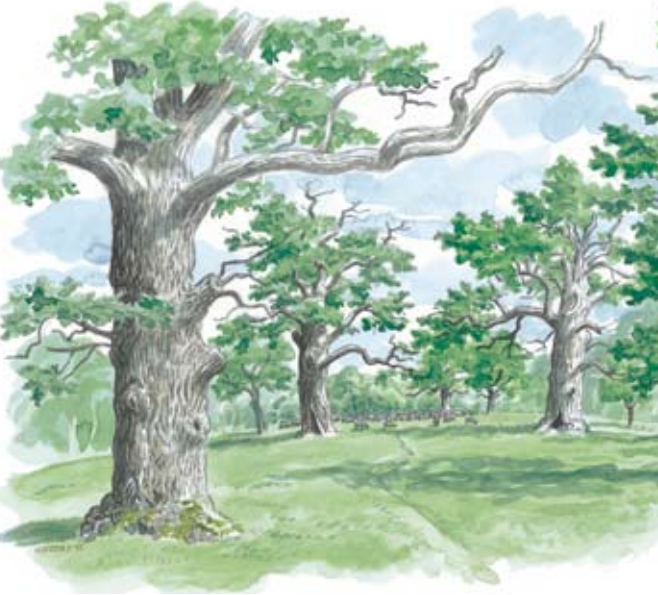
Ekar kan bli mycket gamla. Det är svårt att veta exakt hur gamla, men en ek kan nog – under gynnsamma omständigheter – bli 1.000 år. Problemet är att gamla ekar blir ihåliga, och då är det svårt att räkna årsringar.

Men tänk om. Tänk om du vilar huvudet mot ett träd som var planta under vikingatiden. Tanken svindlar...

Att vila bland ekar

Det finns ett flertal spännande besöksområden för dig som vill vila en stund bland månghundraåriga ekar.

Vi rekommenderar en vandring vid Västerplana storäng, Blomberg, Djurgården, Gamleriket eller Råbäcks ekhagar.

Den ädla lövskogen

Ädellövskogen har en given plats på Kinnekulle. Munkängarna och Halla är två fina exempel. Namnet, ädellövskog, kan verka märkligt. Adel kommer från tyskans Edel, som betyder värdefull. En ädellövskog är alltså en skog som är värdefull. Ekonomiskt eller ekologiskt. Eller både ock.

Till ädellövträden räknas ek, alm, ask, lind, lönn, fågelbär och bok.

Flera ansikten

Att våren och försommaren är förförisk behöver knappast förklaras, men Kinnekulles ädellövskogar har flera vackra ansikten. Ett för varje årstid. I synnerhet hösten, med sprakande färger och knastrande blad, är en upplevelse som varmt rekommenderas.

Att vandra längs den lummiga sandstenskleven i Halla, eller i den magnifika lövlund som kallas Munkängarna, är en ren och skär njutning.

Bränsle för livet

För oss är ädellövskogen en utflykt. En stunds andhämtning i vardagen. För mängder av svampar, lavar, mossor, insekter, blommor och fåglar är skogen mer än så. Den är ett hem. Kanske det enda som duger. I Munkängarna och vid Halla har en rad specialiserade livsformer hittat en plats i tillvaron. Inte minst tack vare död ved.

Död ved är en bristvara i svenska skogar. Döden är nämligen bränsle för livet. Utan död finns inget liv – och därför kommer du att se träd som ligger ner och förmultnar i markerna. Det är inte försummelse. Tvärtom. Det är omvårdnad.

Kattuggla (Strix aluco).

En ovanlig allians

Det är kanske inte barrsko- garna som imponerar mest på Kinnekulle. Men det finns barr- skogar, och några är mycket speciella.

På Kinnekulle möts nämligen ytterligheterna. Kalkberget och barrskogen. Det är väldigt ovanligt.

Stjärnor på jorden

Den ovanliga alliansen mellan kalkmark och barrskog lockar fram flera sällsynta svampar. De kanske märkligaste kallas för jordstjärnor. Jordstjärnorna påminner först om en hård lök, men spricker och antar formen av en stjärna. Svampen reser sig sedan på sina stjärn- flikar och blottar fruktkroppen i hopp om att hårt väder ska sprida sporena all världens väg.

Kragjordstjärna (Geastrum triplex). En sällsam och sällsynt svamp.

Vindlande vandringar

För dig som vill vandra i barrskogar erbjuds goda möjligheter vid Hönsäters sjöskog, Gröne skog, Råbäck, Råbäcks sjöskog, Hellekis och Säten. De speciella kalkbarrskogarna hittar du vid Säten, Hönsäter och Gröne skog.

Naturreservat i Västra Götalands län

Kinnekulle

Vad gäller i reservaten?

På skyltarna kan du läsa om vilka föreskrifter som gäller i reservatet.

Du får inte plocka blommor i naturreservaten.

Du får bara elda på anlagda eldplatser.

Var noga med att stänga grindar efter dig! Hundar ska alltid vara kopplade. Tänk även på att kor och andra djur kan uppfatta hunden som ett hot. Var försiktig om du tar med dig hunden in i betesmarker.

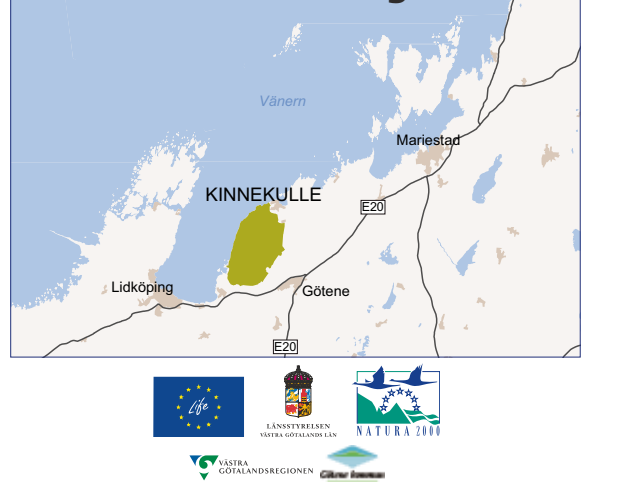
Du får cykla på vägar och på Kinnekulle vandringsled. I övrigt får du inte cykla i naturreservaten.

Du får inte knacka loss eller plocka med dig sten, mineral eller fossil från naturreservaten.

Du får rida men inte i kärr och våtmarker och inte så att det blir markskador.

Så hittar du till berget

TECKENFÖRKLARING

- BESÖKSMÅL**

 - A Husaby biskopsborg
 - B Husaby kyrka
 - C Sankt Sigfrids källa
 - D Hällristningar vid Flyhov
 - E Västerplana kyrka
 - F Tredingsstenar
 - G Medelplana kyrka
 - H Österplana kyrka
 - I Permanent utomhusutställning
 - J Utsiktstornet
 - K Råbäcks hamn
 - L Cementas gamla kalkstensbrott
 - M Falkängen
 - N Kyrkor vid bergets fot
 - O Källby hallar
- NATURRESERVAT**

 - 1. Halla med Lasse i bergets grotta
 - 2. Blomberg
 - 3. Västerplana storäng
 - 4. Gamleriket
 - 5. Säten
 - 6. Bestorp
 - 7. Österplana hed och vall
 - 8. Råbäcks sjöskog
 - 9. Råbäcks ekhagar
 - 10. Gröne skog
 - 11. Stora Salen
 - 12. Skagen
 - 13. Törnåter
 - 14. Råbäck
 - 15. Hellekis
 - 16. Munkängarna
 - 17. Djurgården
 - 18. Honsäters sjöskog
 - 19. Östra och Västra fågelön
- TECKENFÖRKLARING**

 - Kinnekulle vandringsled orange markering i naturen
 - Vandringsled blå markering i naturen
 - Pilgrimsled blå markering i naturen
 - Cykelled/banvall blå markering i naturen
 - Väg blå markering i naturen
 - Mindre väg blå markering i naturen
 - Traktörväg blå markering i naturen
 - Stig blå markering i naturen
 - Järnväg blå markering i naturen
 - Natura 2000-område blå markering i naturen
 - Naturreservat blå markering i naturen
 - Vattendrag blå markering i naturen
 - Besöksmål J
 - Parkering P
 - Hamn H
 - Camping A
 - Badplats B
 - Tågstation T
 - Utsiktsplats U
 - Vindskydd V
 - Raststuga R
 - Dricksvatten D
 - Byggnad B

